

5. DÍL:

Tropiko

Vhodná pomoc. MORÁLKA

4. ročník SŠ

Abych našel pravdu, musím být kritický.

Svět mi nenabízí štěstí.

Pravda je vepsána v mém srdci.

Morálka je opěrnou holí na mé cestě.

Život, DAR.

3. Kde hledat Vyšší dobro?

„Já jsem cesta,
pravda a život“
(Jan 14,6)

Rozpoznat mravnost skutků a jejich důsledky. Cíl, prostředek a okolnosti, které způsobují, že určitý skutek je mravně dobrý, a kde hledat Vyšší dobro.

AKTIVITY 1–2: Pro tuto aktivitu bereme jako výchozí bod práci z hodiny fyziky, kterou studenti měli možnost vytvořit s učitelem.

Použijeme přirovnání MRAVNÍHO SKUTKU k projektu z hodiny fyziky:

- Pokud se žárovka rozsvítí ..... MRAVNĚ DOBRÝ SKUTEK.
- Pokud se žárovka nerozsvítí ..... MRAVNĚ ŠPATNÝ SKUTEK.

Mravní skutek představuje sérii komponentů, podobně jako obvod ve fyzice:

- Žárovka pod proudem ..... CÍL nebo ÚMYSL.
- Kabely ..... PŘEDMĚT nebo PROSTŘEDEK.
- Zapojení ..... OKOLNOSTI ČINU.

Stejně jako při pokusu z fyziky, kdy k tomu, aby žárovka svítila, je třeba smontovat správně všechny součástky, k tomu, aby nějaký skutek byl mravně dobrý, musí být všechny jeho součásti zároveň dobré. Pokud jedna selže, projekt nevyjde.

Na tomto příkladu budou moc mladí lidé rozumět tomu, jak mají být jejich činy pečlivě zvažovány, chápány a zaměřeny na DOBRO.

Zbývá jeden velmi důležitý prvek, aby tento pokus fungoval, a tím je baterie.

Bez proudu není světlo.

Moje ČINY jsou vždy MRAVNÍ, protože jsem OSOBA
a MRAVNOST je rys vlastní osobě.

To, co na mě závisí skrze svobodu, rozum
a vůli, je, aby mé skutky byly MRAVNĚ
DOBŘE či MRAVNĚ ŠPATNĚ.

A dobrota těchto skutků závisí na tom,
aby každá z jeho složek byla také dobrá:
Úmysl a předmět vybírám JÁ, a okolnosti,
které při každém skutku zažívám, nestačí na to,
abychom posuzovali, zda jde o skutek mravně dobrý či ne.

Pro to, aby nějaký skutek byl mravně dobrý, cíl
neospravedlňuje prostředky, neboli, což je totéž, ze špatného
činu nemůže vzejít cokoli mravně dobrého.

Existují skutky, které samy o sobě,
nezávisle na okolnostech a úmyslech,
jsou zakázané, například vražda.

AKTIVITA 3: Ve skupinkách se mladí lidé zamýšlejí nad různými situacemi, ve kterých účastníci mají rozpoznat všechny složky mravního skutku a zdůvodnit, zda je to mravně dobrý či mravně špatný skutek.

Velmi zodpovědný mladík, který běžně jezdí do práce autobusem, zaspí. Vezme si tedy auto svého otce, aby mohl přijet do práce včas, nemá však u sebe řidičský průkaz, protože ho nechal doma.

PŘEDMĚT		ÚMYSL		OKOLNOSTI	
Jet autem bez řidičáku	X	Přijet včas do práce	✓	Zaspat	X

Matka sedmi dětí, která nemá příjem, protože jak její manžel, tak ona jsou nezaměstnaní, ukradne dva bochníky chleba v supermarketu, když ji nikdo nevidí, aby mohla dát něco jíst svým dětem.

PŘEDMĚT		ÚMYSL		OKOLNOSTI	
Vzít chleba bez placení	X	Dát jíst svým dětem	✓	Být nezaměstnaný/á	

Student 5. ročníku na VŠ, kterému zbývá k získání titulu jediný předmět, přijde na zkoušku, kdy dost nestudoval, s tahákem.

PŘEDMĚT		ÚMYSL		OKOLNOSTI	
Mít tahák	X	Udělat zkoušku	✓	Dost nestudovat	X

Pracovník mateřské školky hulí jako fabrika a cigareta mu pomáhá se uklidnit. Je z pracovního dne velmi unavený, a protože ví, že je tam zakázáno kouřit, schová se na toaletě učitelek, místo aby šel na svoji, aby ho takto nemohli najít.

PŘEDMĚT		ÚMYSL		OKOLNOSTI	
Schovávat se	X	Kouřit i s vědomím, že je to zakázáno	X	Je unavený a kouření uklidňuje	

Jeden muž, kterému se ekonomicky daří velmi dobře a je ve společnosti známý, dá velký peněžité dar důležité neziskové organizaci. S humanitární prací, kterou dělají dobrovolníci, se necítí být spojen, ale ví, že v bulvárním tisku vyjde zpráva, a ta pomůže jeho reputaci.

PŘEDMĚT		ÚMYSL		OKOLNOSTI	
Dát dar nevládní organizaci	✓	Osobní prospěch	X	Přebývají mu peníze	

AKTIVITA 4: Touto aktivitou se budeme snažit rozpoznat, že mravní skutky mají důsledky, nejen pro člověka samého, ale i pro ostatní.

Pokračujeme příkladem práce z fyziky. Tyto projekty se obvykle dělají ve skupinách. Pokud jeden z účastníků nedonese domluvený materiál nebo přijde pozdě na schůzku k přípravě práce, projekt nevyjde, jak se čekalo, a bude to mít důsledky pro jeho spolužáky:

- Materiál budou muset něčím nahradit.
- Skončí později, než předpokládali.
- Je pravděpodobné, že projekt neodevzdají včas.
- Znamka ovlivní všechny.

Je důležité, aby pedagog zavedl rozhovor s mladými, aby dokázali poznat tento přesah svých skutků, a je možné klást otázky, zda si myslí, že jsou pány svých činů.

- Mohou si vybírat?
- Mohou se rozhodovat?
- Mohou dělat rozhodnutí?

Mnohokrát vybrat to dobré či to lepší něco stojí. V mnoha situacích se necháme odvést tím snazším, tím, co máme při ruce či tím, co a priori vypadá, že nám bude prospěšnější. Jak ale poznat, že si vybíráme to lepší? Jak hledat Vyšší dobro?

Odpověď spočívá v tom UMĚT SE připojit k proudu, abychom mohli mít SVĚTLO. V tomto okamžiku je možné odkázat na 4. díl, materiál ke 2. hodině (4.2).

Moje skutky mají důsledky. VŽDY!

Dobré či špatné důsledky, podle toho, jaké jsou mé skutky.

Tyto důsledky nejen že ovlivňují mě, moje štěstí, mou důstojnost a naplněnost jako člověka, nýbrž také působí, tedy dotýkají se srdce, života druhých.

To, co dělám, moje chování, můj postoj, moje činy mi dávají jako člověku vyrůst, nebo mi škodí, umenšují mě, a to samé se děje s ostatními.

Jsem volán k tomu být plně šťastný, být tím, kým JSEM: obrazem a podobou Boha. Boha, který je LÁSKA, je DOBRO.

ČASOVÉ ROZMEZÍ A MATERIÁLY

Tento materiál je navržen pro žáky 4. ročníku SŠ:

AKTIVITA	ČAS (minuty)	MATERIÁL
Prezentace	5	
Aktivity 1–2: Osobní zamyšlení	20	Pracovní materiál
Aktivita 3: Zamyšlení ve skupinkách	15	Tabulka z pracovního materiálu
Aktivita 4: Zamyšlení osobní i ve skupinkách	20	Pracovní materiál
Závěr	5	